



การสื่อสารกับการพัฒนา

Development Communication

การบรรยายครั้งที่ 8 : หลักนิเทศศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ



ความหมายของการพัฒนา

- ◆ การสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า จนเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น
- ◆ กระบวนการของการเคลื่อนไหว จากสภาพที่ไม่น่าพอใจ ไปสู่สภาพที่น่าพอใจ เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอไม่หยุดนิ่ง
- ◆ การมีอาหารกินพอเพียง มีระดับรายได้พอเพียงที่จะสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน
- ◆ กระบวนการที่ก่อให้เกิดผลในทางบวก



ความหมายของการพัฒนา (ต่อ)

- ◆ การยอมรับนวัตกรรมใหม่ๆ
การพัฒนาไม่ใช่เพียงเรื่องกายภาพ เช่น การเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่รวมถึงสังคมและวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “คน”
- ◆ การพัฒนาเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าประเทศยังยากจน มีการว่างงานขาดความเสมอภาค
- ◆ การกระทำที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การดำรงชีวิตดีขึ้น ทั้งด้านวัตถุและจิตใจ



องค์ประกอบการพัฒนา

- ◆ มีเป้าหมาย (goal)
- ◆ มีวัตถุประสงค์ (objectivity)
- ◆ มีกระบวนการ (process) ที่จะบรรลุเป้าหมาย
(เสถียร เขยประทับ, 2528 : 6)



ปัญหาของความหมายการพัฒนา

1. การพัฒนาเป็นคำที่กินความหมายกว้าง
2. มีความเกี่ยวพันกับเรื่องอื่นๆ ที่ใกล้เคียงกัน
3. บ่อยครั้ง ทำให้เกิดความสับสนตามมา
4. ทำให้การพัฒนาผิดทาง
5. ไม่บรรลุเป้าหมายตามที่ควรจะเป็น



คำที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “พัฒนา”

1. การเปลี่ยนแปลง (Change)
2. การเจริญเติบโต (Growth)
3. การทำให้ทันสมัย (Modernization)
4. การทำให้เป็นอุตสาหกรรม (Industrialization)
5. การทำให้เป็นแบบตะวันตก (Westernization)

การเปลี่ยนแปลง (Change)

1. สถานะของการเคลื่อนไหวจากสถานการณ์ใด
สถานการณ์หนึ่ง
2. ในเวลาเดียวกันหรือต่างเวลากันจากเวลาหนึ่งถึง
อีกเวลาหนึ่ง
3. เปลี่ยนแปลงอาจก่อผลทั้งทางบวก และทางลบ
4. ส่วนการพัฒนาก่อให้เกิดผลทางบวกเท่านั้น การ
เปลี่ยนแปลงจึงมีความหมายกว้างกว่าการพัฒนา





การเจริญเติบโต (Growth)

1. การเปลี่ยนแปลงในส่วนองขนาด จากเล็ก > เป็นใหญ่ขึ้น
2. เกิดขึ้นเอง เป็นไปตามธรรมชาติ ขณะที่การพัฒนาเป็นการเติบโตที่มีทิศทาง มีระบบ มีขอบเขต มีการควบคุม
3. หากการเติบโตเป็นผลจากการวางแผน มีการชี้นำ กระตุ้นจูงใจ ถือเป็นการพัฒนา

การทำให้ทันสมัย (Modernization)

1. กระบวนการที่ปัจเจกชนเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตจากแบบดั้งเดิมที่ยึดถือประเพณี มาสู่วิถีชีวิตแบบใหม่ที่สลับซับซ้อน อาศัยวิทยาการที่ก้าวหน้า เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว
2. การทำให้ทันสมัยจึงเป็นเรื่องส่วนบุคคล ขณะที่การพัฒนาเป็นเรื่องส่วนรวม (สังคม)
3. ไม่สามารถรับประกันได้ว่าเป็นการพัฒนา เพราะมักวัดจากสภาพภายนอก





การทำให้เป็นอุตสาหกรรม (Industrialization)

1. การพยายามเปลี่ยนสภาพเศรษฐกิจของสังคมจากเกษตรกรรมไปเป็นอุตสาหกรรม
2. เป็นคำที่มีความหมายแคบเกินไป ไม่ครอบคลุมความหมายของการพัฒนา
3. การพัฒนาของสังคมแต่ละสังคม ไม่จำเป็นมุ่งสู่สังคมอุตสาหกรรมเสมอไป

การทำให้เป็นแบบตะวันตก (Westernization)

1. การพยายามเปลี่ยนสภาพของสังคมด้อยพัฒนา ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ให้เหมือนหรือคล้ายกับประเทศตะวันตก
2. เป็นคำที่มีความหมายแคบเกินไป ไม่ครอบคลุมความหมายของการพัฒนา
3. การพัฒนาของสังคมแต่ละสังคม ไม่จำเป็นต้องมุ่งสู่สังคมที่เลียนแบบตะวันตกเสมอไป

